

Uz sākumlapu>Meklēt juristu>Juridisko profesiju veidi

Juridisko profesiju veidi

Zviedrija

This section provides you with an overview of the legal professions in Sweden Prokurori Tiesneši Advokāti Notāri Citas juridiskās profesijas

Juridiskās profesijas – ievads

Prokurori

Organizācija

Prokuratūras dienests Zviedrijā sastāv no **Prokuratūras iestādes** (*Åklagarmyndigheten*) un **Ekonomisko noziegumu izmeklēšanas iestādes** (*Ekobrottsmyndigheten*). Abas iestādes ir tieši pakļautas valdībai (Tieslietu ministrijai). Prokuratūru vada ģenerālprokurors (*Riksåklagare*), savukārt Ekonomisko noziegumu izmeklēšanas iestādi – ģenerāldirektors (*generaldirektor*). **Ģenerālprokurors** (*Riksåklagare*) ir visaugstākā ranga prokurors valstī un vada visu prokuratūras dienestu, kā arī ir atbildīgs par Prokuratūras darbu.

Ģenerālprokurors ir atbildīgs par tiesību attīstību, darbībām **Augstākajā tiesā** un administratīviem uzdevumiem. **Vecākie prokurori** ir atbildīgi par īpašām prokuratūras dienesta jomām. Ģenerālprokurors ieceļ prokurorus, kuru darbs ir organizēts pa prokuratūras apgabaliem, kuros tie ieņem **apgabala prokurora amatu**. Daži apgabala prokurori ir specializējušies noteiktās jomās. Kopā ir 32 apgabala prokuroru biroji. Ir arī trīs starptautiski un četri valsts līmeņa prokuroru biroji, kas strādā ar noteikta veida lietām. Katru apgabala prokuroru biroju vada **galvenais prokurors**.

Visi prokuratūras dienesta prokurori ir pilnīgi neatkarīgi savos lēmumos – tas nozīmē, ka augstāka ranga prokurors nevar lemt par to, kādi lēmumi lietā būtu jāpieņem prokuroram, kas viņam ir pakļauts. Lai kļūtu par prokuroru ir nepieciešama Zviedrijas pilsonība. Pamatnosacījums prokurora amata ieņemšanai ir augstākā juridiskā izglītība Zviedrijas tiesībās un pabeigta praktiskā apmācība, kas nozīmē, ka persona divus gadus ir strādājusi par ierēdni apgabaltiesā vai administratīvajā tiesā. Atsevišķos gadījumos juridisko izglītību, kas iegūta kādā citā Skandināvijas valstī, var uzskatīt par līdzvērtīgu. Prokurori vispirms deviņus mēnešus strādā kā **apmācāmie prokurori**; šajā laikā prokuroram tiek piešķirts mentors, kas palīdz veikt darba pienākumus. Pēc tam prokurors iziet divus gadus ilgu apmācību, strādājot par prokuroru, pirms viņš tiek iecelts par apgabala prokuroru.

Ir trīs prokuratūras **attīstības centri**, kas atrodas Stokholmā, Gēteborgā un Malmē, kuru vada vecākais prokurors. Šo attīstības centru uzdevums ir izstrādāt metodoloģiju un veikt tiesību pilnveidošanas darbu attiecīgā krimināltiesību jomā, kā arī būt par zināšanu centriem savā atbildības jomā. Tie veic arī juridiskā darba pēcizpēti un uzraudzību: piemēram, visas sūdzības par prokuratūras lēmumiem izskata attīstības centri.

Uzdevumi un pienākumi

Prokuroram ir **trīs galvenie pienākumi**:

vadīt noziedzīgu nodarījumu izmeklēšanu;

lemt par apsūdzības izvirzīšanu;

piedalīties tiesas procesā.

Prokurors vada tādu noziedzīgu nodarījumu sākotnējo izmeklēšanu, kurus neuzskata par nenozīmīgiem, ja ir pietiekams pamats par noziedzīgu nodarījumu turēt aizdomās noteiktu personu. Prokurors var vadīt izmeklēšanu arī citās lietās, ja pastāv īpaši iemesli. Vadot iepriekšējo izmeklēšanu, prokuroram ir pienākums nodrošināt, ka noziedzīgais nodarījums tiek izmeklēts vispiemērotākajā veidā. Mazāk smagu noziedzīgu nodarījumu izmeklēšanu veic policija. Ja iepriekšējo izmeklēšanu vada prokurors, viņam izmeklēšanā palīdz policija. Prokurors pastāvīgi uzrauga izmeklēšanu un pieņem lēmumus par nepieciešamajām izmeklēšanas darbībām un citus nepieciešamos lēmumus. Kad iepriekšējā izmeklēšana ir pabeigta, prokurors lemj par tiesvedības uzsākšanu. (Tas attiecas arī uz iepriekšējo izmeklēšanu, kuru veic policija).

Vēl viens būtisks prokurora darba aspekts ir lietu sagatavošana un piedalīšanās tiesas procesā. Izvirzot apsūdzību un aprakstot noziedzīgo nodarījumu, prokurors nosaka pamatu kriminālprocesam tiesā. Lielākā daļa prokuroru vismaz vienu vai divas dienas nedēļā pavada tiesā.

Ģenerālprokurors ir vienīgais prokurors, kuram ir atļauts uzsākt tiesvedību un piedalīties tiesvedībā Augstākajā tiesā. Viņš vai viņa var iecelt arī Ģenerālprokurora biroja prokurora vietnieku vai iecelt citu prokuroru, lai tas Augstākajā tiesā pārstāvētu ģenerālprokuroru.

Juridiskās datubāzes

Papildu informācija par prokuroriem ir publiski pieejama [Prokuratūras tīmekļa vietnē](#).

Tiesneši

Organizācija

Pastāvīgos tiesnešus (*ordinarie domare*) ieceļ valdība pēc neatkarīgas valsts padomdevējas struktūras – Tiesnešu ierosināšanas padomes (*Domarnämnden*) ieteikuma. Principā nevienam pastāvīgo tiesnesi nevar atcelt no amata, izņemot tādas apstākļus, kas īpaši noteikti konstitucionālajā aktā par valdību (*regeringsformen*).

Lai kļūtu par tiesnesi ir nepieciešama Zviedrijas pilsonība. Lai varētu kļūt par tiesnesi ir jāiegūst augstākā juridiskā izglītība Zviedrijā. Atsevišķos gadījumos juridisko izglītību, kas iegūta kādā citā Skandināvijas valstī, var uzskatīt par līdzvērtīgu. Lielākā daļa pastāvīgo tiesnešu strādā kā apgabaltiesas vai administratīvās tiesas tiesneši, vai kā tiesneši apelācijas tiesās vai administratīvajās apelācijas tiesās. Apelācijas tiesu vai administratīvo apelācijas tiesu vada priekšsēdētājs (*president*), bet apgabaltiesu vai administratīvo tiesu — galvenais tiesnesis (*lagman*). Augstākās tiesas un Augstākās administratīvās tiesas tiesnešus dēvē par **augstajiem tiesnešiem** (*justitieråd*).

Daudzas personas, kas tiek ieceltas par pastāvīgajiem tiesnešiem, ir īstenojušas tradicionālu karjeru, kuras laikā tās divus gadus ir pavadījušas kā **ierēdņi**

apgabaltiesā [PDF](#) (329 Kb) [SV](#) vai **administratīvajā tiesā** [PDF](#) (281 Kb) [SV](#) un pēc tam ir pieteikušies uz tiesneša palīga amatu (*fiskal*) apelācijas tiesā vai administratīvajā apelācijas tiesā. Vismaz vienu gadu pavadījušam šādā tiesā, **apmācāmajam tiesnesim** ir vismaz divus gadus jānostrādā par tiesneša palīgu apgabaltiesā vai administratīvajā tiesā. Pēc tam seko viens gads, kurā persona strādā par tiesneša vietas izpildītāju apelācijas tiesā vai administratīvajā apelācijas tiesā. Pēc sekmīga šā posma pabeigšanas apmācāmo tiesnesi ieceļ par asociēto apelācijas tiesnesi apelācijas instances tiesā vai administratīvajā apelācijas tiesā. Tiesnešu palīgi un asociētie tiesneši **nav pastāvīgie tiesneši**, taču var strādāt tiesā. Tiesās strādā arī virkne **par dokumentu sagatavošanu atbildīgo juristu** [PDF](#) (280 Kb) [SV](#) un **referentu** [PDF](#) (281 Kb) [SV](#).

Ikvienā apgabaltiesā, apelācijas instances tiesā, administratīvajā tiesā un administratīvajā apelācijas tiesā ir vairāki **tiesas piesēdētāji** (*nämndemän*). Tiesas piesēdētājus amatā uz četriem gadiem ieceļ

tās pašvaldības padome, kas atrodas apgabaltiesas teritoriālajā piekriībā;

tā apgabala padome, kas atrodas administratīvās tiesas, administratīvās apelācijas tiesas vai apelācijas instances tiesas teritoriālajā piekriībā.

Piedaloties balsošanā saistībā ar tiesas debatēm katram no tiem ir viena balss.

Juridiskās datubāzes

Papildu informācija par tiesnešiem un tiesu piesēdētājiem ir atrodama [Zviedrijas tiesu tīmekļa vietnē](#). Papildu informācija, jo īpaši par tiesnešiem, ir pieejama [Zviedrijas Tiesnešu biedrības tīmekļa vietnē](#).

Juridisko profesiju organizācija: juristi

Advokāti

Saskaņā ar Zviedrijas tiesību aktiem tikai [Zviedrijas Advokātu kolēģijas](#) (*Sveriges Advokatsamfund*) biedri drīkst izmantot profesionālo nosaukumu „*advokat*” (advokāts). Priekšnoteikumi, lai kļūtu par **kolēģijas biedru** ir šādi:

personai ir jābūt Zviedrijas vai citas ES vai EEZ valsts, vai arī Šveices pastāvīgajam iedzīvotājam;

personai ir jābūt sekmīgi nokārtojušai jurista kvalifikācijas eksāmenu, kas ļauj tai kļūt par tiesnesi –Zviedrijā tas nozīmē LL M grāds tiesību zinātnē;

personai ir vismaz trīs gadu profesionālā pieredze juridiskā darbā un pieteikuma iesniegšanas brīdī persona ir praktizējošs jurists;

persona ir pabeigusi Zviedrijas Advokātu kolēģijas obligātos mācību kursus un nokārtojusi eksāmenu;

personai ir laba reputācija un tā arī citādi ir piemērota advokāta profesijai.

Īpaši noteikumi attiecas uz pretendentiem no ES vai EEZ valstīm un Šveices, kuriem jāizpilda visas vajadzīgās prasības par apmācību, lai kļūtu par advokātu savā valstī.

Zviedrijas Advokātu kolēģijas padome pieņem lēmumu par personas uzņemšanu advokatūrā.

Zviedrijas Advokātu kolēģiju nodibināja 1887. gadā, pamatojoties uz individuālu iniciatīvu, un 1948. gadā, kad stājās spēkā jaunais Procesuālais kodekss, tā ieguva oficiālu statusu. Kolēģijai šobrīd ir vairāk nekā 4700 biedru.

Kolēģijas darbību regulē gan Procesuālā kodeksa noteikumi, gan kolēģijas statūti, ko apstiprina valdība. Kolēģijai, kuras darbību reglamentē privāttiesības, ir šādi mērķi:

saglabāt augstus ētiskos un profesionālos juridiskās profesijas standartus;

uzraudzīt tiesību attīstību un nodrošināt, lai šajā kontekstā tiktu izmantota kolēģijas pieredze;

aizsargāt biedru vispārējās profesionālās intereses un sekmēt sadarbību un vienprātību biedru vidū.

Kolēģijai ir arī daži publiski uzdevumi. Saskaņā ar Procesuālo kodeksu tai ir piešķirti administratīvi uzdevumi, tādēļ tā var rīkoties kā valsts iestāde, galvenokārt disciplinārlietās.

Kolēģijas darbību regulējošo noteikumu mērķis ir kvalitatīvas palīdzības un konsultāciju sniegšana personām, kam nepieciešama juridiskā palīdzība.

Saskaņā ar Procesuālo kodeksu biedriem ir pienākums ievērot profesionālās ētikas kodeksu un tos uzrauga un to darbību reglamentē kolēģija un tieslietu ministrs. Advokātu darbu uzrauga Advokātu kolēģijas disciplinārlietu komiteja. Ja disciplinārlietu komiteja uzskata, ka advokāts ir pārkāpis profesionālās ētikas kodeksu, komiteja var piemērot disciplināras sankcijas attiecīgajam biedram.

Juridiskās datubāzes

Sīkāku informāciju skatiet [Zviedrijas Advokātu kolēģijas vietnē](#).

Juriskonsulti / juridiskie padomnieki

Nav noteikta prasība, ka **juridiskajam padomniekam** tiesas procesā būtu jābūt advokātam, bet tiesai attiecīgais juridiskais padomnieks ir jāuzskata par piemērotu. Tomēr tikai advokātu var iecelt par personas aizstāvi kriminālprocesā.

Notāri

Organizācija

Izņemot **publisko tiesību notārus** (sk. turpmāk), Zviedrijā nav īpaša veida notāru.

Notārs ir persona, ko iecel [apgabala administratīvā pārvalde](#) (*länsstyrelsen*). Notāram jābūt juristam, jāprot zviedru valoda un jābūt piemērotam profesijai arī citā ziņā.

Uzdevumi un pienākumi

Juridiskās datubāzes

Nav publiski pieejamu katalogu un/ vai tīmekļa vietņu, kas attiecas uz šo profesiju.

Tomēr dažās apgabalu administratīvo pārvalžu vietnēs ir informācija par notāriem.

Notāra uzdevums ir sniegt sabiedrībai dažādus pakalpojumus, piemēram:

aplūcināt parakstus, kopijas, tulkojumus un citas ziņas par dokumentu saturu;

liecināt tiesā noteiktās lietās;

uzraudzīt izlozes;

citu pārbaužu vai eksāmenu beigās sniegt ziņojumu par saviem novērojumiem;

saņemt deklarācijas par juridiska vai ekonomiska rakstura apstākļiem un nodot šīs deklarācijas trešai pusei;

apstiprināt, ka iestāde vai persona ir pilnvarota veikt noteiktus pasākumus;

izsniegt apliecinājumus saskaņā ar 1961. gada 5. oktobra Hāgas konvenciju par ārvalstu publisko dokumentu legalizācijas prasības atcelšanu (*apostille*).

Juridiskās datubāzes

Nav publiski pieejamu tīmekļa vietņu, kas attiecas uz šo profesiju.

Tomēr dažās apgabalu administratīvo pārvalžu vietnēs ir informācija par notāriem.

Citas juridiskās profesijas

Izpildes iestāde (*Kronofogdemyndigheten*) ir atbildīga par parādu piedziņu un citu saistību piespiedu izpildi. Iestāde nodarbina **tiesu izpildītājus** (*kronofogde*) un nodrošina, ka piedziņa notiek tiesiskā veidā. Ir iespējams iziet praktisko apmācību, lai kļūtu par tiesu izpildītāju Zviedrijā. Lai uzsāktu apmācību personai ir jābūt Zviedrijas pilsonim ar augstāko juridisko izglītību vai līdzvērtīgu kvalifikāciju un ar darba pieredzi tiesas ierēdņa amatā. Tiesas ierēdņa darba pieredzi var aizstāt ar īpaši noteiktu apmācības periodu pašā Izpildes iestādē vai, piemērojot izņēmuma procedūru.

Lapa atjaunināta: 09/11/2020

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datus, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.